

Élet-képek

Annie Leibovitz: *A Photographer's Life*

Miért tetszenek Leibovitz asszony fényképei? – teszem föl a kérdést a bécsi Kunst Haus kiállítótermét elhagyva lefelé ballagva a lépcsőkön. Talán mert a felfelé vezető út, a harmadik emeletre való fölvánszorgás után, a kilenceurós belépti díj után már sokkal csekélyebb széppel, mondhatni akár: bármivel beértem volna? Nem. Amit találtam, várakozásomon felül állt! A *Fényképész élete* című tárlat, mely az amerikai fotós 1990 és 2005 között készített alkotásaiból mutat ízelítőt, 2007-ben, a Brooklyn Múzeumból indult vándorútra. Azóta számosan ballagtak már lefelé az emeletokról, a lépcsőkanyarulatokban elmélkedve. Leibovitz asszony munkái vonzzák a szemet. A hírességekről készítettek találnak érezni – az idő és a hely jókora összjátékának tudható ez be. Szinte valamennyi „sztárfotó” beállított fénykép. Brad Pitt egy Las Vegas-i hotelszoba kanapéján elnyúlva tigrismintás nadrágban, a Bush-kormány teljes miniszteri arzenáljával, Demi Moor és Bruce Willis érzelmes párként, Al Pacino, de Niro, Colin Powell... vajon mennyit kellett rohangászni a fotósnak, míg mindez így összeállt, mennyi emeleti lépcsőt? S meddig könyörögni a libának, hogy Leonardo di Caprio nyakára megfelelő formán tekeredjen, s mennyit Erzsébet királynőnek s Nicole Kidman dús szoknyáján a ráncoknak, hogy elsimuljanak? Leibovitz készítette az utolsó fotót Lennonról... Persze mindehhez szerencse is kellett. Meg kitartás. Hogy a hírességek tekintete ne ürességet, a hosszas beállításokból adódóan csömört vagy unalmat fejezzen ki, de életet. Leibovitz asszony remek társalgó lehet (vagy sok időt tölthet retusálással). Egész más természetűek a saját családját megörökítő pillanatképei. Édesanyja a strandon napernyővel; s az anya felrúgó lábszára e tenger előterében makulátlan érzelmet, boldogságot fejez ki. A magánéleti képek érzelmesek. Titkolt-bevallott szerelme, Susan Sontag író

meztelenül a franciágyon, majd a kádban mutatja véznuló testét a bőron átütő gerincvonallal, s megint később egy másik ágyon: rákbeteg a halálos ágyon – élcelődve a nővérkével. A leszbikus párkapcsolat életképei. S utazásoké Latin-Amerikában és Európában. Boszniai tájképek s egy fénykép 1994-ből. Középpütt fekvő kerékpár, a kerékpár körül veres-fekete csík félkörben. Egy pillanattal azután, hogy a mentők elszállították a halálra gázolt kislíút. Az ilyen fényképeket bensőleg is meg kell élni, nem elég csak „lekapni”. A kattintással halt meg örökre Susan Sontag és csendesült el végérvényesen a bicikli körbeforgó kereke. Leibovitz képei Élet-képek. Akár a valóság, mely a lépcsőn leérve kinn az alkonyati Bécsben fogad.